

Резиме: Овај рад је посвећен постојећој "Пољопривредној корпорацији Београд", која је до почетка транзиције носила назив "Пољопривредни комбинат Београд" - што је у скраћеном облику увек ПКБ.

Циљ рада је да се на одређен начин повеже актуелна ситуација ове корпорације са њеном историјом у оквиру Уу модела стварања пољопривредних комбината као организационих облика трансформације традиционалне у модерну агропривреду. Сама расправа о савременој проблематици ПКБ укључује и посебан осврт на историјску генезу порекла пољопривредних комбината, која се поклапа са трендом развија овакве организационе форме агропривреде у најразвијенијим земљама од средине 20. века. Одређена пажња посвећена је тешкоћама ПКБ да се успешније носи са транзицијом која га је увела у процес растурања.

Што се тиче модела актуелне приватизације "преосталих патуљака" ПКБ тренутно (2018) не постоје транспарентне (доступне званично) информације које би омогућиле одређене анализе. На крају могло би да се постави питање: „није ли продаја ПКБ упоредива са продајом породичне сребрнине“?

1. УВОД

Крајем 1990-их код нас, поред термина *трансформација* и *транзиција*, *агробизнис* постаје све више употребљавана реч међу посленицима који се баве економском проблематиком аграра. Као синоним за агробизнис у то време код нас је (уосталом као и у многим земљама развијене тржишне економије) коришћен термин *агрокомплекс*.

Пише: Зорка Закић
понедељак, 29 април 2019 14:29

Сам термин "агробизнис" релативно је новијег датума. Његова појава се везује за питање контроле тржишта у САД средином 1950-их. Гурана токовима техничко-технолошког прогреса пољопривреда овде пролази кроз веома сложене функционално-организационе промене усмерене на интеграционе процесе у домену производње и промета хране. Ови процеси су до темеља пољуљали систем традиционалног ослоња пољопривреде на породичну фарму. Управо тада све више преовладава мишљење да је стара идеја решавања овога проблема на фарми превазиђена. Једноставно, модерна пољопривреда је постала неодвојива од читавог низа пословних фирми које производе за пољопривреду и продају пољопривредне производе. Отуда економија аграра значи далеко више него што је то неколико фарми, складишта и посредника; она укључује прерађиваче, произвођаче пољопривредних машина, петрохемијски и транспортни комплекс, фирме за паковање и рекламу, владине агенције, универзитетске лабораторије, банке и многе друге институције које окружују фармера.

На овакву реалност широко схваћене сарадње у производњи хране међу првима је указивао Џон Дејвис (заменик министра пољопривреде у Ајзенхауеровој влади 1956.). Њему се приписује и изум речи "agribusiness" коју је употребио при упозорењу на илузије

фармерских лидера који су сликали портрет независне породичне фарме, контролу тржишта преко кооператива и суверености потрошача у градовима. Већ у то време Давис говори о уговорној производњи и вертикалној интеграцији. Импресиониран снагом рађајуће појаве међузависности и неизбежне сарадње огромног броја актера у комплексу производње хране, он је одабрао и први употребио једну једину реч како би описао ову појаву у њеном тоталитету, а та реч јесте "*agribusiness*".

Овако схваћене идеје о неминовности деловања агробизниса већ 1960-их преовлађују у САД где долази до тзв. *конгломератског бума*: читав низ веома разноврсних компанија убацује се у област производње хране (нпр. Universal Helicopters, General Motors, Tenneco, Standard Oil, Kaiser Aluminium и др.). У то време, чак и саму реч агробизнис неки интерпретирају сужено - подразумевајући само врло велики, или конгломерат, бизнис везан за област пољопривреде. Мада је и тада овако сужену дефиницију прихватио знатан број аутора, ипак је далеко више присталица који под агробизнисом подразумевају збир свих послова који су везани за свеукупност агропривреде.

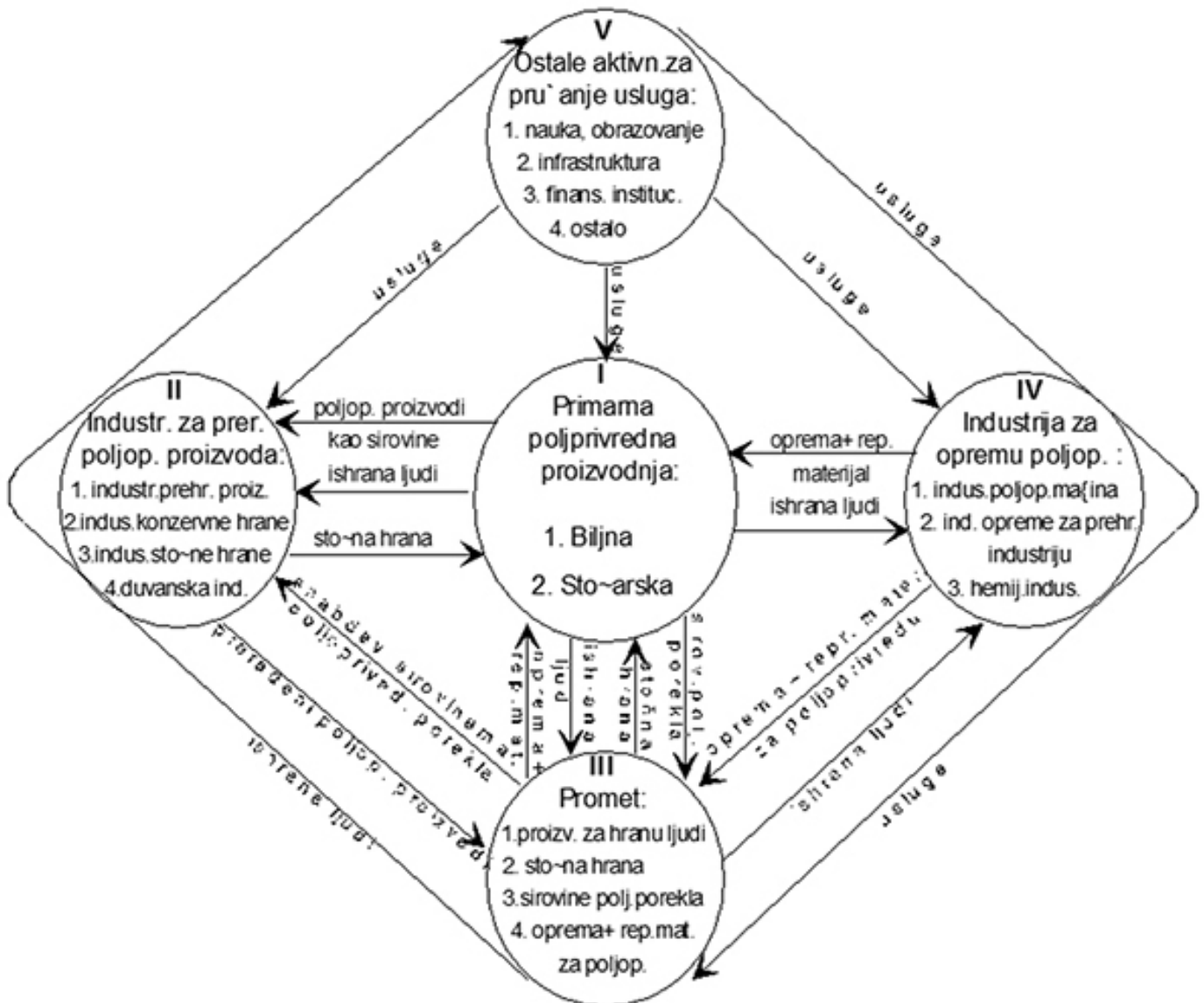
Овакве дефиниције нашле су своје место и у уџбеничкој литератури, где се на модерну пољопривреду гледа као на хомогену индустрију (привредну делатност) коју чине: ситне породичне фарме, велике корпорације, кредитне институције, снабдевачи ванпољопривредним инпутима, прерађивачке и маркетинг фирме, транспортна инфраструктура, велетрговина, ресторани, те трговина на мало храном и влакнима.

У развијеном свету се лансира концепт агропривреде који значи далеко више него што је то неки број фарми, складишта и посредника. У том смислу овај концепт укључује агроиндустрију (прерађиваче пољопривредних сировина), произвођаче пољопривредне механизације, петрохемијски и транспортни комплекс, фирме за паковање и рекламу, владине агенције, универзитетске лабораторије, банке и многе друге институције у чијем окружењу делују непосредни пољопривредни произвођачи, независно од тога да ли су "мали" (породични систем пољопривреде) или велики (систем индустријског бизниса). Овако схваћен комплекс агропривреде треба да добије своју потврду и у привредној пракси. "Велики" као ни "мали" пољопривредници не могу остварити ефикасно пословање без одговарајућег укључивања у шири систем, артикулисан као комплекс аграрне привреде који почива на неизбежним међусобним везама по хоризонтали и по вертикали.

ПКБ од покретача развоја традиционалне пољопривреде - до „распродаје породичне сребрине“

Пише: Зорка Закић
понедељак, 29 април 2019 14:29

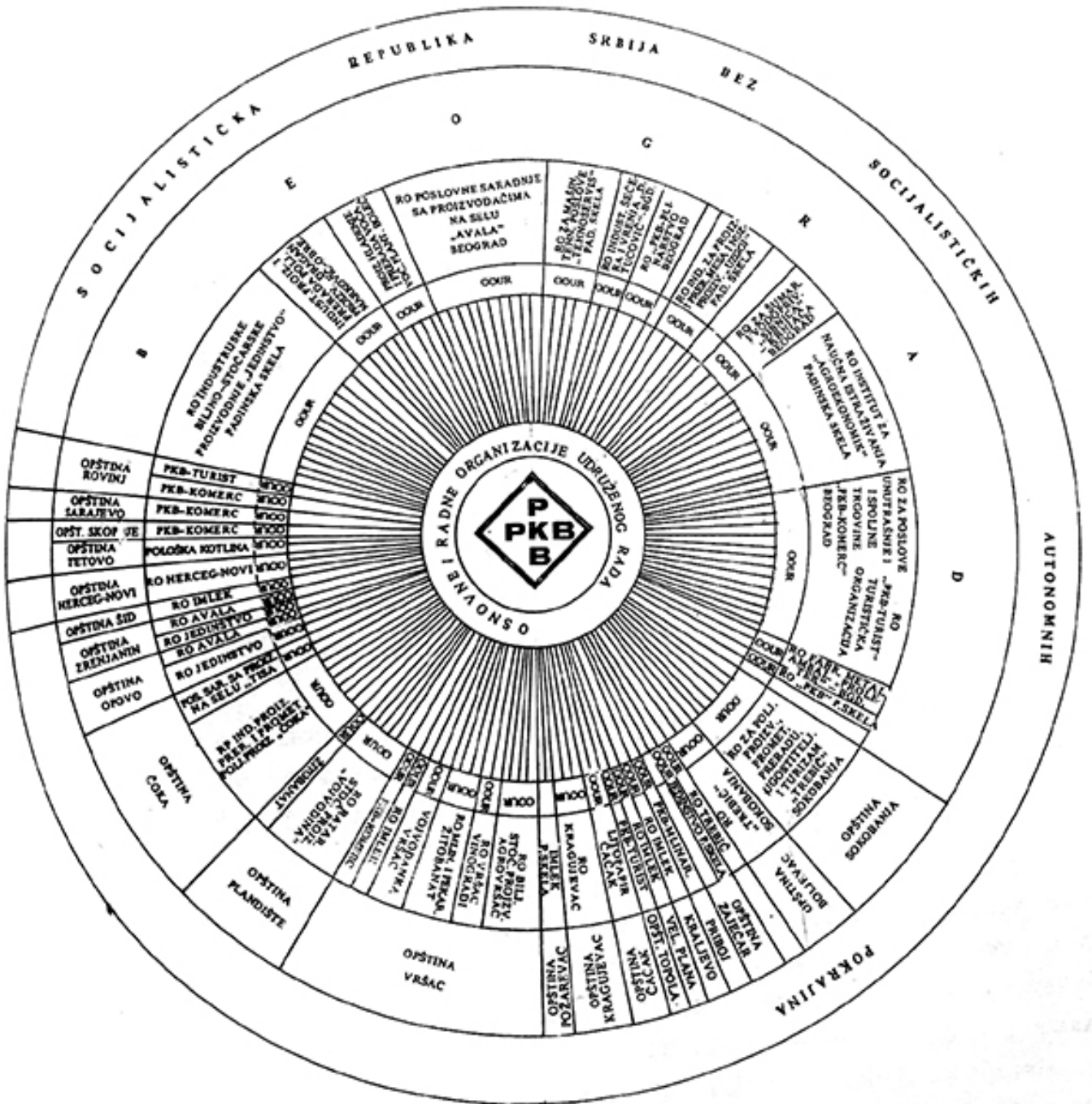
ПКБ од покретача развоја традиционалне пољопривреде - до „распродаје породичне сребрине“

Пише: Зорка Закић
понедељак, 29 април 2019 14:29

ПКБ од покретача развоја традиционалне пољопривреде - до „распродаје породичне сребрине“

Пише: Зорка Закић
понедељак, 29 април 2019 14:29

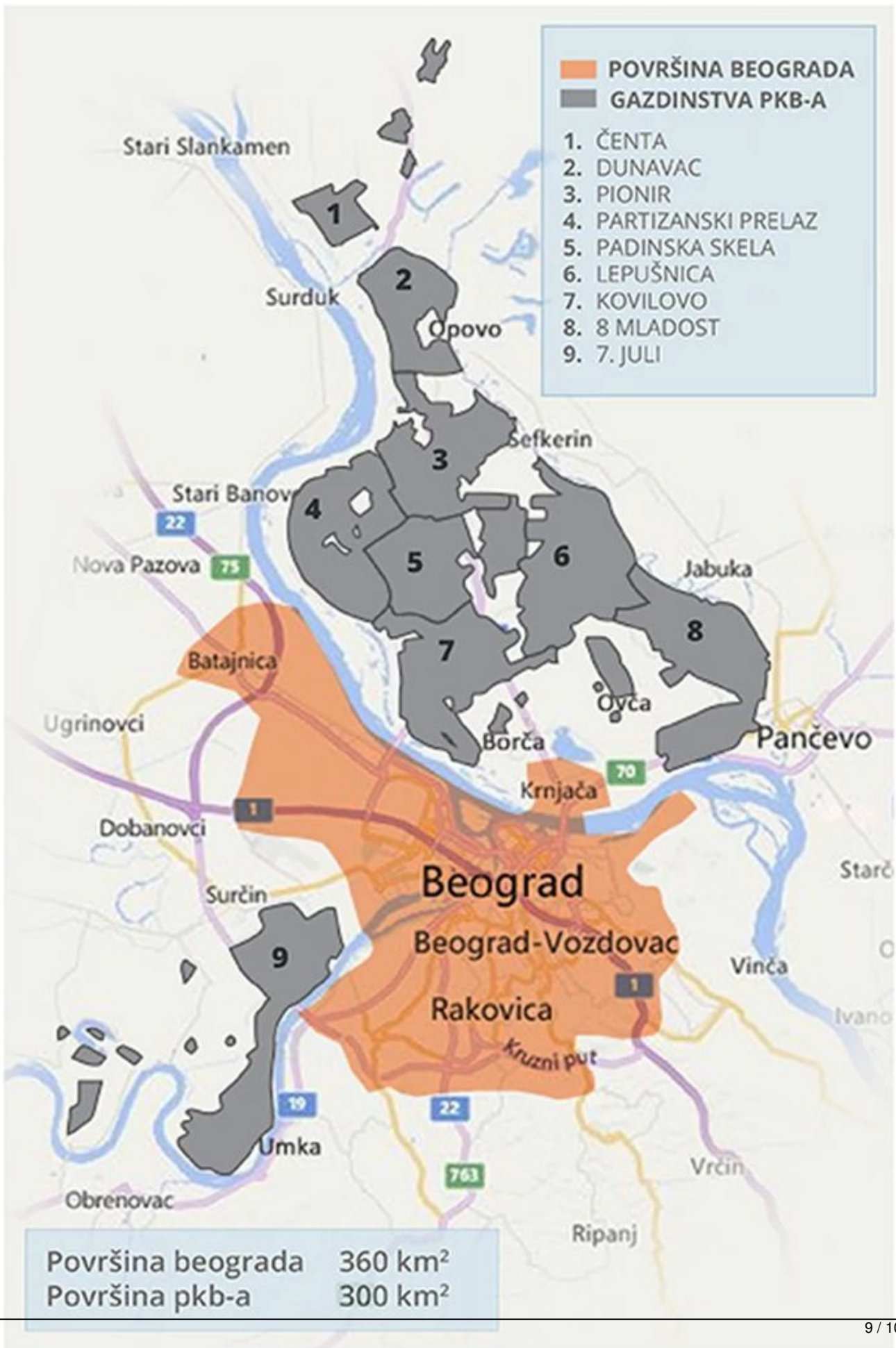

PKB od pokretaca razvoja tradicionalne poljoprivrede - do „rasprodaje porodicne srebri-
ne“

ПКБ од покретача развоја традиционалне пољопривреде - до „распродаје породичне сребрине“

Пише: Зорка Закић
понедељак, 29 април 2019 14:29

ПКБ од покретача развоја традиционалне пољопривреде - до „распродаје породичне сребрнине“

Пише: Зорка Закић

понедељак, 29 април 2019 14:29

ПКБ је велики скоро као цео Београд